



Granskning av kretslopp- och vattennämnden

– verksamhetsåret 2025

2026-03-27



Missiv till kretslopp- och vattennämnden

Revisorerna har avslutat granskningen av nämnden avseende verksamhetsår 2025.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnden ansvarar också för att det finns tillräcklig intern kontroll. Revisorernas uppdrag är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskning som har genomförts i nämnden under året presenteras i denna revisionsredogörelse. Av redogörelsen framgår de sakkunnigas iakttagelser och bedömningar.

Vi, förtroendevalda revisorer, hänvisar till de sakkunnigas redogörelse som grund för vårt uttalande till kommunfullmäktige. Vi ställer oss bakom de sakkunnigas bedömningar och rekommendationer som framgår av denna redogörelse.

Vi noterar att nämndledamöter i vissa fall har valt att inte delta i nämndens beslut. Att avstå från beslut fråntar inte ledamoten ansvaret för verksamheten. Ledamöter bör därför vara restriktiva med att avstå från att delta i beslut.

Vi bedömer att nämnden i huvudsak har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att nämndens interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig.

Följande rekommendation lämnas:

Nämnden rekommenderas att fortsätta det påbörjade utvecklingsarbetet för att omhänderta och följa fullmäktiges riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial.

Beträffande tidigare lämnade rekommendationer, angående avgifter för vatten och avlopp, kan vi konstatera att nämnden sedan år 2024 arbetar med att omhänderta dessa. Vi kommer att fortsätta att följa nämndens arbete.

Vi vill betona vikten av att nämnden vidtar lämpliga åtgärder med anledning av den rekommendation som lämnas i revisionsredogörelsen.

Med anledning av rekommendationen vill vi också ha ett yttrande från nämnden. Av yttrandet ska det framgå vilka åtgärder som nämnden har gjort eller planerar att göra för att hantera den lämnade rekommendationen.

Yttrandet ska skickas till stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se senast den 18 juni 2026.

Göteborg den 27 mars 2026

För revisorsgruppen,
enligt uppdrag

Jonas Ransgård
ordförande

Torbjörn Rigemar
vice ordförande

Stadsrevisionens uppdrag

Stadsrevisionens uppdrag är att granska kommunens verksamhet. Granskningen sker på uppdrag av kommunfullmäktige som utser förtroendevalda revisorer som ansvarar för granskningen av nämnderna och kommunstyrelsen. Bland de förtroendevalda utser kommunfullmäktige även lekmanrevisorer. Lekmanrevisorerna ansvarar för granskningen av de bolag som kommunen äger.

De förtroendevalda revisorerna anlitar alltid sakkunniga biträden (yrkesrevisorer) som genomför granskningen. I revisionsredogörelserna presenterar yrkesrevisorerna den granskning de har gjort på nämnderna och kommunstyrelsen. Revisionsredogörelserna ligger till grund när de förtroendevalda revisorerna ansvarsprövar nämnderna och lämnar sitt uttalande till kommunfullmäktige.

En del av de förtroendevalda revisorernas uppdrag består av att årligen granska och bedöma om Göteborgs Stads räkenskaper är rättvisande. Räkenskapsgranskningen genomförs av ett upphandlat revisionsföretag, som är sakkunnigt biträde till de förtroendevalda revisorerna. Revisionsansatsen bygger på väsentlighetsbedömningar utifrån ett övergripande kommunperspektiv. Räkenskapsgranskningen utgår ifrån Standard för kommunal räkenskapsrevision.

Viss granskning rapporteras till kommunfullmäktige löpande under året i särskilda revisionsrapporter. Du hittar alla stadsrevisionens redogörelser och rapporter på www.goteborg.se/stadsrevisionen, men du kan också beställa dem från revisionskontoret via stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se.

Innehåll

1	Samlad bedömning	6
1.1	Rekommendation	6
2	Grundläggande granskning	7
2.1	Verksamhet.....	7
2.2	Ekonomi	7
2.3	Intern kontroll	8
2.3.1	Granskning av intern kontroll i löneprocessen	8
2.4	Bedömning.....	8
3	Klimatanpassning	10
3.1	Granskningsresultat	10
3.1.1	Sektor: Staden som fastighets- och anläggningsägare	12
3.1.2	Samordning	13
3.1.3	Organisering av uppdrag och uppföljning till nämnden	13
3.2	Bedömning	14
4	Avfall och avyttring	15
4.1	Granskningsresultat	15
4.1.1	Följsamhet Göteborgs Stads avfallsplan 2021 – 2030	15
4.1.2	Följsamhet Göteborgs Stads föreskrifter för avfallshantering	16
4.1.3	Göteborgs Stads riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial	17
4.2	Bedömning.....	19
5	Uppföljning av tidigare granskning	19
5.1	Uppföljning av krisberedskap.....	20
5.1.1	Bedömning	20
5.2	Uppföljning av avgifter för vatten och avlopp	20
5.2.1	Bedömning	22

1 Samlad bedömning

Varje år granskar kommunens revisorer nämndens verksamhet i den omfattning som följer av god revisionsred. Årets granskning består av

- grundläggande granskning
- klimatanpassning
- avfall och avyttring
- uppföljning.

Revisionskontoret har faktaavstämt all granskning med förvaltningen.

Den samlade bedömningen, utifrån årets granskning av nämnden, är att verksamheten i huvudsak har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare är bedömningen att nämndens interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig.

Genomförd granskning visar att det verksamhetsmässiga och ekonomiska resultatet är förenligt med reglemente, kommunfullmäktiges mål och riktlinjer. Vi har inte noterat några väsentliga avvikelser i den grundläggande granskningen.

Flera delar av nämndens verksamhet har varit föremål för fördjupad granskning under året. Granskningen visar på ett förbättringsområde men också att nämnden har agerat för att förbättra verksamheten utifrån rekommendationer som lämnats tidigare år.

Nämndens interna kontroll bedömer vi över lag som tillräcklig, men den behöver dock stärkas bland annat när det gäller följsamhet gentemot fullmäktiges riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial. Även nämndens interna kontroll av löneprocessen visar på ett förbättringsområde vad gäller rutiner för hantering av fasta data. Nämnade avvikelser bedöms inte vara så allvarliga att de påverkar helhetsbedömningen av nämndens arbete år 2025. Bedömningen grundar sig vidare på att det inte har framkommit några väsentliga brister i nämndens verksamhet i övrigt.

1.1 Rekommendation

Utifrån årets granskning lämnar vi följande rekommendation:

- Nämnden rekommenderas att fortsätta det påbörjade utvecklingsarbetet för att omhänderta och följa fullmäktiges riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial.

2 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma nämndens ledning och styrning samt interna kontroll. Styrningen och kontrollen ska vara tillräcklig för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Den grundläggande granskningen består av tre övergripande revisionsfrågor:

- Har nämnden genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?
- Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
- Har nämnden sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Granskningen är avvikelsebaserad och fokuserar i huvudsak på nämndens övergripande systematik, strukturer och arbetssätt.

2.1 Verksamhet

Nämnden ska genomföra sitt grunduppdrag enligt reglementet, gällande lag och författning samt enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat om. Fullmäktige har i budgeten fastställt övergripande mål som gäller för samtliga nämnder och bolag. Flera nämnder och bolag har även tilldelats specifika uppdrag som ska genomföras. Vi har översiktligt granskat hur nämnden har genomfört sitt grunduppdrag och arbetat med fullmäktiges mål och uppdrag. Vi har även granskat nämndens protokoll och beslutsunderlag.

Granskningen visar att nämnden har planerat och genomfört grunduppdraget i enlighet med reglementet. Vidare visar granskningen att nämnden har arbetat med de mål och uppdrag som fullmäktige har gett nämnden. Måluppfyllelsen och arbetet med fullmäktiges uppdrag har följts upp under året, i delårsrapporter och i årsrapporten.

Vi har noterat att ett antal nämndledamöter valt att inte delta i nämndens beslut om budget för år 2026. Vi vill påpeka att detta inte fräntar berörda ledamöter ansvaret för nämndens verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat i förhållande till nämndens budget för år 2026.

Inga större avvikelser har noterats i nämndens hantering vid beslutsfattande.

2.2 Ekonomi

Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Nämnden ska också se till att det finns en kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering. Vi har översiktligt granskat nämndens styrning av ekonomin samt dess ekonomiska uppföljning och rapportering.

Granskningen visar att nämnden har bedrivit verksamheten på ett tillfredsställande sätt, ur ekonomisk synpunkt. Granskningen visar vidare att nämnden har följt upp sin ekonomi kontinuerligt.

2.3 Intern kontroll

Nämnden ska se till att det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll och riskhantering inom väsentliga områden. Nämnden ska även följa upp och utvärdera detta arbete. Vi har översiktligt granskat nämndens interna styrning, uppföljning och kontroll.

Granskningen visar att nämnden har upprättat en samlad riskbild och en internkontrollplan. Riskhantering har skett inom väsentliga områden. Granskningen visar även att den interna kontrollen har följts upp och att nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll har utvärderats.

2.3.1 Granskning av intern kontroll i löneprocessen

På uppdrag av revisionskontoret har revisionsbyrån PwC granskat den interna kontrollen inom löneprocessen i nämndens verksamhet. Förvaltningen har tagit del av revisionsbyråns granskning.¹

Kostnader för löner och andra personalrelaterade kostnader är en stor del av nämndens totala kostnader. Det är viktigt med en god intern styrning och kontroll inom området. Bristande rutiner och kontroller inom löneprocessen kan få både ekonomiska och förtroendemässiga konsekvenser för verksamheten. Viktiga utgångspunkter i granskningen har varit Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt stadens rutiner och riktlinjer för löneprocessen.

Syftet med granskningen är att bedöma om den interna kontrollen inom verksamhetens löneprocess är tillräcklig. Granskningen har genomförts genom intervjuer, dokumentanalys och stickprovsgranskning.

Granskningen visar att stadens rutiner och riktlinjer kring löneprocessen i stort efterlevs. Vidare visar granskningen att det finns ett arbetssätt avseende upplägg av nya anställningar, men att rutinen inte är fullt ut dokumenterad.

2.4 Bedömning

Revisionskontorets bedömning, utifrån en översiktlig granskning, är att verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt med tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi har granskat.

¹ Intern kontroll i löneprocessen SRV-2025-00048:7, beslutad av revisorsgruppens presidium 22 oktober 2025.

När det gäller den interna kontrollen inom löneprocessen är revisionskontorets bedömning att den i huvudsak är tillräcklig, men kan stärkas genom att rutinen kring hur nya anställningar läggs upp dokumenteras.

3 Klimatanpassning

Enligt fullmäktiges budget för år 2025 befinner sig Göteborg i ett klimatnödläge och klimatanpassningsarbetet ska påskyndas. I fullmäktiges klimatanpassningsplan framgår att klimatförändringar medför att risken för exempelvis översvämningar samt ras och skred beräknas öka över tid, varför åtgärder behöver vidtas.²

Syftet är att granska nämndens arbete med klimatanpassning och om nämnden säkerställt en ändamålsenlig hantering av uppdraget när det gäller följsamhet gentemot fullmäktiges styrdokument på området genom att avsätta resurser samt organisera och följa upp arbetet.

Metod utgörs av intervjuer med företrädare för verksamheten och dokumentanalys.

Följande revisionskriterier har använts:

- Göteborgs Stads budget 2025
- Göteborgs Stads klimatanpassningsplan 2024–2026
- Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030.

3.1 Granskningsresultat

Kretslopp och vattennämnden har i enlighet med fullmäktiges plan för klimatanpassning ett cykliskt arbete med sårbarhet och identifiering av såväl anpassningsbehov som hinder och möjligheter för hur verksamheten kan styras och bedrivas i ett förändrat klimat såsom i första hand för skyfall och värmebölja.

När det gäller nämndens och förvaltningens arbete med skyfall regleras det av fler styrdokument utöver fullmäktiges klimatanpassningsplan. Det är dels nämndens reglemente, dels fullmäktiges vattentjänstplan samt den av fullmäktige beslutade Göteborgs Stads dagvattenpolicy.³ Därutöver styrs arbetet med skyfall av Göteborgs Stads anvisning om hantering av skyfall - Överenskommelse om organisation, ansvar och finansiering av skyfallsarbete.⁴

I reglementet för kretslopp och vattennämnden framgår att nämnden ska samordna och driva dagvatten- och skyfallsfrågan i både nya och befintliga områden. Vidare anges att nämnden ska samordna och stödja andra nämnder och bolagsstyrelser i deras uppdrag och i samverkan med övriga verksamhetsutövare ansvara för att staden genomför erforderliga åtgärder för att långsiktigt få en hållbar dagvatten- och skyfallslösning. I fullmäktiges dagvattenpolicy anges att där så är lämpligt ska lösningar för dagvatten och skyfall samordnas. Och i anvisningen om hanteringen av skyfall framgår organisation, ansvar och finansiering av skyfallsarbete.

² Göteborgs Stads plan för klimatanpassning.

³ Beslutad av fullmäktige 2023-02-23.

⁴ Beslutad den 21 september 2021 av berörda förvaltningsdirektörer inom de stadsutvecklande nämnderna.

I fullmäktiges vattentjänstplan beskrivs också hur kretslopp och vattenförvaltningen arbetar med skyfallsanpassning av såväl va-anläggningarna som nämndens egna anläggningar såsom tryckstegringsstationer och pumpstationer. För skyfallspåverkan på anläggningar kopplat till vattenverken och råvattenförsörjningen har behov och åtgärdsförslag identifierats genom en risk- och sårbarhetsanalys genomförd år 2022.⁵

Revisionskontoret har tagit del av förvaltningens dokumentation av analyser när det gäller klimateffekter. I dokumentationen framgår det systematiska arbetet med klimateffekter såsom med skyfall och värmeböljor avseende snabba förlopp. För status år 2025 anges exempelvis påverkan och konsekvenser för verksamheten, tidigare händelser och erfarenheter, sårbarhet, genomförda åtgärder, prioriterade utmaningar och åtgärdsbehov.

Förvaltningens arbete med klimatanpassning när det gäller skyfall, dagvatten och värmeböljor dokumenteras kontinuerligt i stadens rapporteringssystem Stratsys och redovisas dels i årsrapporten för 2024, dels i delårsrapporterna för mars och augusti 2025 med avseende på åtgärder och kostnader, som revisionskontoret tagit del av.

Enligt fullmäktiges klimatanpassningsplan ska analys och åtgärdsbehov grunda sig på aktuell kunskap och kunskapsunderlag från de stadsutvecklande förvaltningarna samt på fastighetsägarens riskkartläggning av beståndet i de fall då det är en verksamhet i kommunal fastighet. Enligt uppgift har förvaltningen för kretslopp och vatten, i egenskap av stadsutvecklande förvaltningen, varit med och tagit fram kunskapsunderlag och riskkartläggningar jämte strukturplaner samt en skyfallsanvisning. Strukturplaner är analyser av konsekvenserna av hundraårsregn⁶ och åtgärder för att begränsa dessa. Exempel på åtgärder är att identifiera och arbeta för att ansluta fler råvattenintäkter, något som utöver att vara en klimatanpassningsåtgärd också är viktiga åtgärder för hög leveranssäkerhet avseende dricksvatten i Göteborgsregionen. Primärt ska samhällskritisk infrastruktur, trafik- och transportleder skyddas.⁷

Enligt förvaltningen för kretslopp och vatten ingår de i flera forum för nätverk och samverkan i Göteborgs Stad vad gäller klimatanpassningsplanen och arbetet avseende skyfall. Förvaltningen leder också uppdatering av ”Göteborgs Stads anvisning om hantering av skyfall - Överenskommelse om organisation, ansvar och finansiering av skyfallsarbete.” Förvaltningen samarbetar också med stadsbyggnadsförvaltningen med att ta fram ”Hantering av strukturella skyfallsanläggningar - Metod för hur strukturella skyfallsanläggningar hanteras i detaljplaneprocessen.”

Enligt förvaltningen har de i över ett decennium arbetat med frågor som gäller konsekvenser av översvämningar och ökad värme, i syfte att säkra dricksvattenförsörjningen. Därav är nämnden och dess förvaltning en av de drivande i

⁵ PM Handläggargrupp analys och bedömning av skyfall. Analys av objekts utsatthet och sårbarhet samt identifiering av förebyggande åtgärder.

⁶ Hundraårsregn avser ett regn som statistiskt sett kommer vart hundra år. I den beräkningen innebär det att det regnar 100 mm på sex timmar och att hälften av regnmängden kommer under en halvtimme.

⁷ Strukturplaner med tillhörande rapporter för Göteborgs Stad samt metodbeskrivning finns publicerade på <https://www.vattenigoteborg.se/Downpour/info>

arbetet med klimatanpassning inom staden utifrån skyfallsperspektivet. Enligt förvaltningen är fullmäktiges klimatanpassningsplan viktig för ett hela-staden-perspektiv i frågan.

Nämnas bör också, att som ingående i stadens organisering kring klimatanpassning har nämnden som underremitterad till kommunstyrelsen, i augusti 2025, yttrat sig över remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet angående ”SOU 2025:51 Bättre förutsättningar för klimatanpassning.”

3.1.1 Sektor: Staden som fastighets- och anläggningsägare

Enligt fullmäktiges klimatanpassningsplan är samhällskritiska anläggningar som rör dricksvattenförsörjning prioriterade i arbetet med klimatanpassning.

Utgångspunkten är det fastighetsnära perspektivet utifrån ansvar och rådighet. Enligt fullmäktige behöver en prioritering av beståndet göras utifrån identifierade risker och påverkan på funktion. Vidare behöver åtgärder anges på kort och lång sikt, det vill säga vad som kan anses vara beredskapshöjande insatser av mer temporär karaktär, kontra mer långsiktiga permanenta anpassningsåtgärder som kan kräva större investeringar.

Kretslopp och vattennämnden ingår i sektorn: staden som fastighets- och anläggningsägare. I den sektorn ingår också exempelvis Göteborgs Hamn AB och Gryaab AB. Samordningsansvarig för sektorn är Förvaltnings AB Framtiden.

Revisionskontoret kan konstatera att kretslopp och vattennämnden som anläggningsägare för dricksvattenförsörjning analyserar risker och sårbarhet för klimatförändringarnas effekter på nämndens bestånd/mark, med fokus på framför allt skyfall och värmeböljor. Enligt uppgift har samtliga pumpstationer, vattenverk och övriga anläggningar analyserats och åtgärder är påbörjade. Revisionskontoret har tagit del av förvaltningens ”PM Handläggarsöd analys och bedömning av skyfall. Analys av objekts utsatthet och sårbarhet samt identifiering av förebyggande åtgärder”. Dokumentet innehåller olika riskklasser för bedömning och besiktningssprotokoll.

Som ansvarig för samhällskritiska anläggningar ska kretslopp och vattennämnden kartlägga och planera för framkomligheten till anläggningar och fastigheter. Enligt uppgift har karteringar genomförts enligt skyfallsanvisningen och framgår i risk och sårbarhetsanalyserna som nämnts ovan.⁸

Vad gäller möjligheten att på sikt flytta verksamheten, för att undvika resurskrävande tekniska insatser eller fasta installationer med inlåsningseffekter, har förvaltningen för kretslopp och vatten en relativt inlåst infrastruktur. Utifrån sådana förutsättningar, har åtgärder vidtagits såsom exempelvis att finna och utveckla nya råvattenintäkter. Exempelvis beslutade nämnden i oktober att teckna en avsiktsförklaring med Alingsås kommun och Lerums kommun gällande samverkan kring Mjörn som råvattenintäkt.

⁸ Strukturplaner med tillhörande rapporter för Göteborgs Stad samt metodbeskrivning finns publicerade på <https://www.vattenigoteborg.se/Downpour/info>

Enligt fullmäktiges klimatanpassningsplan ska nämnden ta fram prioriterade anpassningsåtgärder, vilket nämnden som huvudman har gjort i och med vattentjänstplanen. Enligt vattentjänstlagen, som nämnts ovan, ska varje kommun ha en beslutad vattentjänstplan som ska ange vilka åtgärder som ska vidtas för att den allmänna va-anläggningen ska fungera vid skyfall.

I Göteborgs Stads vattentjänstplan 2024 – 2027, beslutad av fullmäktige i april 2024, framgår prioriterade anpassningsåtgärder. Förvaltningen har under 2022 – 2023 låtit analysera vilka tryckstegringsstationer och pumpstationer som är utsatta för översvämningsrisk till följd av skyfall, höga havsnivåer samt höga flöden i Göta älv, Sävån, Mölndalsån och Kvillebäcken. Analysen är gjord både utifrån dagens klimat och ett framtida klimat enligt ”PM för tryckstegringsstationer respektive avloppspumpstationer, daterade 2023-03-10,” som revisionskontoret tagit del av. I planen beskrivs kretslopp och vattenförvaltningens samt Gryaabs arbete med skyfallsanpassning av allmänna va-anläggningar.

3.1.2 Samordning

Enligt fullmäktiges klimatanpassningsplanen är Förvaltnings AB Framtiden samordningsansvarig för sektorn ”Staden som fastighets- och anläggningsägare” och ska som sådan driva utvecklingsfrågor kopplade till klimatanpassning och verksamhetens ansvarsområde och uppdrag.

Enligt förvaltningen för kretslopp och vatten ingår de i samordningsuppdraget och arbetar med att utveckla och likrikta arbetsmetoder, modeller och kriterier för analys och riskbedömning av fastigheters och anläggningars sårbarhet för klimatförändringar.

Förvaltningen ingår också, som en viktig aktör, i klimatanpassningsnätverket som samordnas av stadsledningskontoret och riktar sig till samtliga förvaltningar och bolag i staden.

3.1.3 Organisering av uppdrag och uppföljning till nämnden

Ansvar för arbetet med uppdraget i klimatanpassningsplan leds och fördelas av strategiska avdelningen på förvaltningen för kretslopp och vatten. De har i sin tur fördelat uppdraget till avdelningen utveckling och projekt samt avdelningen för drift. Uppföljning av arbetet sker i Stratsys och har återredovisats till nämnden i årsrapport 2024 och delårsrapport för augusti 2025.

Enligt fullmäktiges klimatanpassningsplan 2024 – 2026 kommer uppföljning av stadens arbete med klimatanpassning att ske av stadsledningskontoret under slutet av planperioden.

3.2 Bedömning

Revisionskontorets bedömning är att nämnden omhändertagit och följt fullmäktiges styrdokument avseende arbetet med klimatanpassning, genom en ändamålsenlig hantering med att avsätta resurser och organisera arbetet.

4 Avfall och avyttring

Fullmäktige bestämmelser avseende bygg- och rivningsavfall stadgas i Göteborgs Stads avfallsplan 2021 – 2030, föreskrifter för avfallshantering i Göteborgs stad samt Göteborgs Stads riktlinje för avyttring av bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial.

Syftet är att granska om nämnden säkerställer en ändamålsenlig hantering av fullmäktiges styrdokument när det gäller bygg- och rivningsavfall.

Metod utgörs av intervjuer med företrädare för verksamheten och dokumentanalys samt analys av styrdokument och underlag angående hantering av avfall inom fyra upphandlingar avseende bygg- och anläggningsentreprenader som hanterat bygg- och rivningsavfall.

Följande revisionskriterier har använts:

- Göteborgs Stads avfallsplan 2021–2030.
- Föreskrifter för avfallshantering i Göteborgs stad.
- Göteborgs Stads riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial.

4.1 Granskningsresultat

4.1.1 Följsamhet Göteborgs Stads avfallsplan 2021 – 2030

I avfallsplanen för Göteborgs Stad har fullmäktige fattat två beslut som rör avfall i kategorin massor. Med massor avses jord- och schaktmassor, krossat berg, uppriven asfalt, muddermassor, aska och slagg.

De två målen avser att till år 2030 dels återanvända och återvinna 100 procent av de överskottsmassor som bedömts som användbara efter en teknisk och miljömässig bedömning, dels att 50 procent av inköpen av berg- och jordprodukter ska utgöras av återanvända eller återvunna material.

Utöver de två målen har fullmäktige fattat beslut om ansvariga parter, viktiga aktörer, uppföljningsmått och ansvar för uppföljning. Kretslopp- och vattennämnden är ansvarig part tillsammans med ytterligare elva nämnder och styrelser.⁹ Kretslopp- och vattennämnden är också ansvarig för samordning av uppföljning av målen, medan exploateringsnämnden är sammankallande part för målområdena.

Av genomförd granskning kan revisionskontoret konstatera att målen om masshantering är omhändertagna och arbete pågår.

⁹ Övriga är exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsmiljönämnden, stadsfastighetsnämnden, Renova AB, miljö- och klimatinämnden, idrott och föreningsnämnden, Göteborg energi AB, Förvaltnings AB Framtiden, Göteborgs hamn AB, Älvstranden utveckling AB

Beträffande uppföljning av målen har nämnden hanterat dem i juni 2025 i samband med ”Uppföljning av Göteborgs Stads avfallsplan”, i vilken förvaltningen redogör för det pågående arbetet av de två målen om masshantering. Uppföljning av avfallsplanen har därefter hanterats av såväl kommunstyrelsen som fullmäktige i november respektive i december.

När det gäller målet att återanvända och återvinna 100 procent av användbara överskottsmassor anges, vid intervjun, att under 2024 har stadens verksamheter arbetat i ett masshanteringsprojekt med representanter från berörda bolag och förvaltningar inom staden. Det har bland annat hållits en workshop med privata företag och även en annan workshop inom staden för att ta fram vägledningmaterial. I projektet har sedan gemensamma vägledningar tagits fram som syftar till att skapa förutsättningar för att nå målet. Revisionskontoret har tagit del av dessa vägledningstexter som avser hantering av massor vid exempelvis i ett byggskede eller vid akuta markarbeten.

Enligt fullmäktiges avfallsplan ska målet följas upp genom att tio projekt väljs ut för att redovisa hur överskottsmassor har hanterats. Kretslopp- och vattennämnden anger i sin uppföljning av avfallsplanen att en första uppföljning kommer att ske 2026 och bedömningen är att målet kommer att uppnås år 2030.

Beträffande målet att 50 procent av inköpen av berg- och jordprodukter ska utgöras av återanvända eller återvunna material ska målet följas upp genom att tio projekt väljs ut och där projekten redovisar vilka material som är jungfruliga, återanvända respektive återvunna. Även för detta mål har vägledningmaterial tagit fram, som revisionskontoret tagit del av.

Som nämnts ovan är planeringen även för detta mål att följa upp pågående arbete år 2026 och nämndens bedömning är att målet kommer att uppnås år 2030.

4.1.2 Följsamhet Göteborgs Stads föreskrifter för avfallshantering

I fullmäktiges föreskrifter för avfallshantering framgår ett antal krav när det gäller bygg- och rivningsavfall. Bygg- och rivningsavfall såsom exempelvis kakel, fönster, gipsskivor, oimpregnerat trä, tegel och armeringsjärn ska sorteras i åtminstone följande sex fraktioner: mineral (betong, tegel, klinker, keramik och sten), glas, gips, trä, metall och plast. Vidare ska fraktionerna förvaras skilt från varandra och annat avfall och även transporteras skilt (transporten kan ske i samma fordon). Slutligen ska avfallet lämnas till en godkänd avfallsmottagare som har tillstånd från Länsstyrelsen.

Följsamhet gentemot fullmäktiges föreskrift för avfallshantering har granskats genom att ta del av fyra entreprenadupphandlingar som rör bygg- och rivningsprojekt.

Förvaltningens entreprenadupphandlingar sker inom ramen för stadens gemensamma byggprocess (GBP) och i Antura projektsystem. I Antura dokumenteras samtliga handlingar som rör en entreprenadupphandling, det vill säga såväl förfrågningsunderlag som avtal till uppföljning av avtal.

Inför upphandling avseende byggande och rivning som genererar avfall tillämpar förvaltningen byggbranschens administrativa föreskrifter (AF) för förfrågningsunderlag som också utgör grunden för avtal.

Revisionskontoret har tagit del av fyra entreprenadupphandlingar och granskat hantering av bygg- och rivningsavfall. Två av dem avser nybyggnation och de andra två avser rivning. Av upphandlingsdokumentationen framgår krav på entreprenörerna vid avfallshantering som avser dels dokumentation innan arbete påbörjas, dels dokumentation under och efter rivning. Revisionskontoret har tagit del av den dokumentationen och kan konstatera att nämnden säkerställt:

- Att entreprenörerna har upprättat avfallshanteringsplan /miljöplan innan arbete påbörjats med avseende på hur avfall ska sorteras, uppskattad mängd och hur det ska tas om hand.
- Att entreprenörerna ska kontrollera att transportör och avfallsmottagare har erforderligt tillstånd från myndigheterna. Det framgår i såväl förfrågningsunderlag som avtal.
- Att entreprenörerna redovisat kontroll av statistik om uppgifter om vikt och slutlig behandling uppdelat på fraktioner. Revisionskontoret har tagit del av entreprenörernas redovisning från avfallsmottagare till förvaltningen över avfall fördelad på fraktioner, per månad, samt i ett fall mottagningsbekräftelse för asbest.

Av genomförd granskning kan revisionskontoret konstatera följsamhet gentemot fullmäktiges föreskrifter för avfallshantering genom att vid entreprenadupphandling avseende bygg- och rivningsavfall ställa krav på sortering i fraktioner och att avfallsmottagare har tillstånd från Länsstyrelsen.

4.1.3 Göteborgs Stads riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial

Fullmäktiges riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial gäller för all typ av lös egendom samt bygg- och markmaterial oavsett om egendomen har anskaffats genom ett leasingavtal med Göteborgs Stads Leasing AB, genom inköp med drifts- eller investeringsbudget, som gåva eller genom leasing eller entreprenad med extern aktör.

Avyttring och bortskänkning ska ske utifrån en professionell hantering och objektiv bedömning för att minimera oegentligheter och otillbörlig påverkan såsom gynnande av enskild aktör. Detta görs genom att beakta en produkts värde, agera affärsmässigt och i enlighet med riktlinjens prioriteringsordning:

0. Förebygga och undvika behovet av avyttring och bortskänkning.
 1. Återanvända lös egendom samt bygg- och markmaterial
 - a) inom Gbg Stads organisation
 - b) utanför Gbg stads organisation
 2. Materialåtervinning av lös egendom samt bygg- och markmaterial
 3. Energiutvinning eller annan bortskaffning av lös egendom samt bygg- och markmaterial.

4.1.3.1 Utvecklingsarbete pågår

För att säkerställa att all avyttring och bortskänkning av bygg- och markmaterial kommer att ske i enlighet med riktlinjen pågår ett utvecklingsarbete. Förvaltningen har identifierat ett behov av att tydligare integrera fullmäktiges riktlinje i förvaltningens verksamhetshandbok och i ”Rutinen för leasing av inventarier och utrustning” och rutinerna som avser ”Försäljning och avyttring av anläggningstillgång” och ”Försäljning, utrantering av fordon”. Revisionskontoret har tagit del av samtliga rutiner jämte mallar för försäljning och avyttring av leasingtillgång (förvärv via Leasingbolaget) respektive anläggningstillgång (finansiell leasing).

Enligt förvaltningen är planen att utvecklingsarbetet ska vara klart i början på år 2026. Arbetet är enligt uppgift både tidsatt och ansvarssatt.

När det gäller bygg- och markmaterial för avyttring och bortskänkning förekommer det inte i någon större omfattning, enligt förvaltningen. Exempelvis rörmaterial, inom avdelningen ledningsnät, returneras detta till förvaltningens egna lager för användning i kommande va-entreprenad, alternativt returneras rörmaterialet till leverantör för återköp.

För materialåtervinning och energiutvinning av bygg- och markmaterial har förvaltningen containrar för återvinning av olika fraktioner och avfall som hanteras av Renova AB och Stena Recycling AB.

Enligt uppgift bedöms processöverskott, såsom exempelvis rostfria tankar och cisterner, inom avdelningen för dricksvattenproduktion, inte vara lämpliga för återbruk utan går till återvinning som verksamhetsavfall.

4.1.3.2 Organisation

Enligt riktlinjen ska nämnden ansvara för att det finns en ändamålsenlig organisation för avyttring och bortskänkning med till exempel ledande befattning och utsedda samordnare med tydligt mandat och kompetens.

Som nämnts ovan pågår ett utvecklingsarbete och ett förtydligande när det gäller ansvar jämte att integrera riktlinjen med relevanta dokument i handboksdatabasen.

4.1.3.3 Avyttring och bortskänkning

Enligt riktlinjen ska avyttring och bortskänkning i enlighet med prioriteringsordningen i riktlinjen beaktas i samtliga upphandlingar av bygg- och markmaterial, samt tjänster som hanterar bygg- och markmaterial, som genomförs av den egna förvaltningen.¹⁰

Enligt förvaltningen berör frågan den gemensamma byggprocessen (GBP) i Göteborgs Stad och torde vara ett utvecklingsområde för GBP.

¹⁰ Exempelvis: 1) att upphandla tjänster för avyttring och bortskänkning i enlighet med prioriteringsordningen. 2) ställa krav på leverantör av varor och tjänster att hantera bygg- och markmaterial i enlighet med prioriteringsordningen vid varans sluthantering. 3) att efterfråga statistik över avyttring och bortskänkning från leverantör.

Enlig fullmäktiges riktlinje ska en objektiv bedömning av bygg och mark-materials funktionella skick och värde genomföras inför avyttring och bortskänkning. I förvaltningens ”Rutin för leasing av inventarier och utrustning” framgår att vid försäljning av inventarier och utrustning ska förvaltningen själva svara för all hantering. Hanteringen är att ekonomi-avdelningen alltid ska kontaktas i dessa frågor. Hur den objektiva bedömningen ska ske framgår inte närmare. Som nämnts ovan pågår ett utvecklingsarbete.

Enligt uppgift tillämpar förvaltningen Göteborgs Stads ramavtal vid försäljning och avyttring av anläggningstillgång, vid behov. Stadengemensamt ramavtal finns med PS Auction AB som gäller avyttring av fordon, maskiner och lösöre. Delområde är tunga fordon och maskiner.

Vidare har, enligt uppgift, avyttring skett via CCBUILD som drivs av IVL Svenska Miljöinstitutet.¹¹ CCBUILD är en marknadsplats och samhällsbyggnadssektorns gemensamma arena för cirkulärt byggande och förvaltning.

4.2 Bedömning

Revisionskontorets bedömning är att kretslopp- och vattennämnden har omhändertagit uppdragen i avfallsplanen som avser masshantering samt tillämpar fullmäktiges föreskrifter om avfallshantering i samband med upphandling av bygg- och rivningsprojekt.

Vidare är revisionskontorets bedömning att nämnden har ett pågående utvecklingsarbete inom förvaltningen för att implementera och följa fullmäktiges riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial.

Mot bakgrund av iakttagelser som gjorts i granskningen lämnar vi följande rekommendation till nämnden:

Nämnden rekommenderas att fortsätta det påbörjade utvecklingsarbetet för att omhänderta och följa fullmäktiges riktlinje för avyttring och bortskänkning av lös egendom samt bygg- och markmaterial.

5 Uppföljning av tidigare granskning

I detta avsnitt redogör vi för uppföljningen av de rekommendationer som har lämnats till nämnden tidigare år.

¹¹ IVL Svenska Miljöinstitutet AB är ett svenskt fristående och icke vinstinriktat forskningsinstitut inom miljöområdet och en nationell kunskapsresurs för näringslivet och staten.

5.1 Uppföljning av krisberedskap

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskade revisionskontoret år 2024 nämndens arbete med krisberedskap. Granskningen resulterade i följande rekommendation:

Nämnden rekommenderas att fortsätta påbörjat utvecklingsarbete inom krisberedskap och på ett mer aktivt sätt driva utvecklingsarbetet med resursfunktionen avlopp och avfall, för att säkerställa följsamhet mot fullmäktiges riktlinje för höjd beredskap.

Vi har i år följt upp rekommendationen genom att ta del av nämndens yttrande till stadsrevisionen och intervjuat företrädare för förvaltningen för kretslopp och vatten.

Av nämndens yttrande framgår vidtagna och planerade åtgärder såsom samverkansforum för resursfunktionen avlopp och avfall var sjätte månad. I nämnda forum ingår förvaltningen för kretslopp och vatten samt bolagen Gryaab och Renova. Enligt uppgift har arbete skett kring kontinuitetsplaner för att säkerställa gräns- och kontaktytor.

Enligt förvaltningen stödjer stadsledningskontoret arbetet med övergripande samordning av gemensamma arbetssätt för resursfunktionerna.

I september beslutade nämnden om delårsrapport för augusti i vilken framgår en sammanfattning av uppföljning av arbetet med civil beredskap och krisberedskap. I uppföljningen framgår att stärkt förmåga i kris och krig (civil beredskap) över tid behöver prioriteras ytterligare, framför allt när det gäller en intensifierad övningsverksamhet, men också ökad lagerhållning bedöms vara av stor vikt.

5.1.1 Bedömning

Revisionskontoret bedömer att nämnden har omhändertagit rekommendationen.

5.2 Uppföljning av avgifter för vatten och avlopp

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskade revisionskontoret år 2023 avgifter för vatten och avlopp. Granskningen resulterade i följande rekommendationer:

Kretslopp- och vattennämnden och Gryaab rekommenderas att var för sig, och i samverkan, utveckla särredovisningen för att säkerställa följsamheten mot vattentjänstlagen.

Kretslopp- och vattennämnden, Gryaab samt kommunstyrelsen rekommenderas att i samverkan vidta åtgärder för att säkerställa att va-kollektivet endast står för nödvändiga kostnader för va-anläggningen.

Kretslopp- och vattennämnden rekommenderas att upprätta ett system för styrning, uppföljning och kontroll avseende avloppshanteringen som omfattar kraven på leverantörens tjänster samt har sin utgångspunkt i lagen om allmänna vattentjänster.

Kretslopp- och vattennämnden rekommenderas att vidta åtgärder för att förbättra systemen och rutinerna för uppföljning av avgifterna för vatten och avlopp.

Vi har i år följt upp dessa rekommendationer genom att ta del av nämndens yttrande till stadsrevisionen och intervjuat företrädare för förvaltningen för kretslopp och vatten.

När det gäller att utveckla särredovisning sker särredovisning av VA och avfall, vilket framgår i årsrapporten för 2024. Förvaltningen ser dock ett fortsatt behov av utveckling av ekonomimodellen för att möjliggöra särredovisning med god kvalitet för de olika ändamålen såsom dricksvatten, spillvatten samt gatu- och dagvatten från fastighet. Särredovisning är också en fråga som avhandlas på inrättade forumet *Teknisk och Ekonomisk Delegation (TED)* tillsammans med Gryaab AB och övriga ägarkommuner samt på forum för strategiska möten mellan kretslopp- och vattennämnden och Gryaab AB.

Beträffande rekommendationen att i samverkan vidta åtgärder för att säkerställa att VA-kollektivet endast står för nödvändiga kostnader för va-anläggningen, sker utvecklingsarbete inom TED och de strategiska mötena med Gryaab AB. Arbetsformerna har utvecklats under 2025 för att utifrån en helhetssyn för VA-kollektivet hitta kostnads- och resurseffektiva arbetssätt och tekniska lösningar.

Avseende rekommendationen att upprätta ett system för styrning, uppföljning och kontroll avseende avloppshanteringen som omfattar kraven på leverantörens tjänster samt har sin utgångspunkt i lagen om allmänna vattentjänster, följer förvaltningen de nyckeltal som Gryaab AB använder för uppföljning av kostnad för rening samt reningsresultat. Mål har införlivats för avloppsreningen i en långsiktig verksamhetsplan för avloppshantering som beslutades av nämnden i mars 2024. Fortsatt dialog om styrning, uppföljning och kontroll kommer ske i de strategiska möten som återupptagits mellan förvaltningen och Gryaab AB.

Slutligen, när det gäller rekommendationen att förbättra systemen och rutinerna för uppföljning av avgifterna för vatten och avlopp har rapportfunktionen i kundsystemet utvecklats för att förbättra uppföljning av fakturering av avgifter och sålda volymer inom vatten och avlopp. Vidare har också en tjänst som verksamhetscontroller tillsatts med uppdrag att utveckla arbetssättet för uppföljning av avgifterna för vatten och avlopp med uppdelning på de olika vattentjänsterna. Arbetet med implementering av ny ekonomimodell har också fortskridit. Kostnader och intäkter ska bokföras så att befintliga systemstöd kan tillhandahålla korrekt information för att styra och leda huvudprocesserna och säkerställa korrekt särredovisning.

5.2.1 Bedömning

Revisionskontoret bedömer att nämnden sedan år 2024 arbetar med att omhänderta rekommendationerna men att ett fortsatt utvecklingsarbete återstår.

Revisionskontoret kommer att följa nämndens fortsatta arbete med att utveckla särredovisningen samt vidta åtgärder för att säkerställa att VA-kollektivet endast står för nödvändiga kostnader för va-anläggningen. Revisionskontoret kommer också att följa nämndens arbete med att upprätta ett system för styrning, uppföljning och kontroll avseende avloppshanteringen som omfattar kraven på leverantörens tjänster samt har sin utgångspunkt i lagen om allmänna vattentjänster. Vidare kommer revisionskontoret att följa nämndens arbete med att vidta åtgärder för att förbättra systemen och rutinerna för uppföljning av avgifterna för vatten och avlopp.